

ASA-10 Leinonen Verna(UM)

05.12.2019
JULKINEN

Asia

ASEM ulkoministerikokous 15.-16.12.2019

Kokous/tapaaminen

15.12.2019 - 16.12.2019

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Suomen osallistuminen Asia–Eurooppa-kokouksen (ASEM) ulkoministerikokoukseen 15.–16.12.2019 Madridissa.

2. SUOMEN TAVOITE

ASEM-ulkoministerikokouksessa Suomen tavoite on:

- 1) vahvistaa ASEMin roolia Euroopan ja Aasian dialogin ja yhteistyön keskeisimpänä foorumina sekä osallistua keskusteluun ASEMin tulevaisuudesta korostaen ASEMin epämuodollista luonnetta;
- 2) vahvistaa Euroopan ja Aasian yhteistä sitoutumista monenkeskiseen järjestelmään sekä konfliktien rauhanomaiseen ratkaisuun sekä edistää avointa vuoropuhelua myös turvallisuuspoliittisista kysymyksistä;
- 3) tukea kokouksen puheenjohtajaa Euroopan ulkosuhdehallintoa neuvoston kiertävän puheenjohtajan roolissa.

3. NEUVOTTELUTILANNE

ASEM-ulkoministerikokous järjestetään kerran kahdessa vuodessa vuorovuosittain ASEM-huippukokouksen kanssa. Seuraava ASEM-huippukokous järjestetään Kambodzhassa 2020. Tarkka aika vahvistunee ulkoministerikokouksessa. Vuonna 2019 pidettiin myös opetus- ja liikenneministerien ASEM-kokoukset.

Ulkoministerikokous keskittyy monenkeskisen järjestelmän puolustamiseen ja rauhan ja turvallisuuden teemoihin sekä ajankohtaisiin kansainvälispoliittisiin kysymyksiin. Näiden lisäksi esillä ovat mm. ilmastomuutoksen torjuntaan ja kestäväan kehityksen liittyvät tavoitteet. Ulkoministerit keskustelevat myös ASEMin roolista yhteyspolitiikassa sekä ASEMin yhteyspoliittisen työn jatkosta.

Ulkoministerikokouksen lopputulemana on puheenjohtajan vastuulla annettava lausunto. Sen sisällöstä käydään yksityiskohtaisia neuvotteluja, jotka jatkuvat ainakin kokouksen alkuun asti. Suomi tukee Euroopan ryhmän yhteisten kantojen syntyä.

Kokous tarjoaa myös mahdollisuuden lukuisiin kahdenvälisiin tapaamisiin Asian maiden kanssa.

4. TAUSTA

ASEM (Asia-Europe Meeting) on vuonna 1996 perustettu Aasian ja Euroopan maiden yhteistyöfoorumi. Sen tarkoituksena on vahvistaa Aasian ja Euroopan välistä vuorovaikutusta dialogin ja yhteisten hankkeiden kautta. ASEMin 14. ulkoministerikokous järjestetään 15.–16.12.2019 Espanjassa, Madridissa. Suomea kokouksessa edustaa valtiosihteeri Johanna Sumuvuori.

Kokouksen yleisenä teemana on *“Asia and Europe: Together for effective multilateralism”*. Kokouksen kahden täysistunnon aiheina ovat monenkeskinen järjestelmä ja globaaliasioiden edistäminen sekä kestävä yhteyspolitiikka Euroopan ja Aasian välillä. Erillisessä retiriitti-istunnossa keskustellaan ajankohtaisista kansainvälisistä ja alueellisista kysymyksistä.

Kokousta johtaa Euroopan ulkosuhdehallinto ja Eurooppa-ryhmän toisena puheenjohtajana toimii neuvoston kiertävä puheenjohtajamaa Suomi. Aasian-puolen puheenjohtajia ovat Singapore ja Venäjä. ASEM-ulkoministerikokouksen keskeisiä teemoja ovat:

a) Monenkeskinen järjestelmä ja globaaliasioiden edistäminen

Suomi näkee ASEMin Euroopan ja Aasian dialogin ja yhteistyön keskeisimpänä foorumina. Suomen tavoitteena on, että kokous vahvistaisi Euroopan ja Aasian yhteistä sitoutumista monenkeskiseen järjestelmään ja konfliktien rauhanomaiseen ratkaisuun sekä edistäisi avointa vuoropuhelua myös turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. ASEMin puitteissa tulisi voida keskustella myös vaikeista asioista. Suomi kiinnittää erityistä huomiota rauhanvälitykseen sekä naisten osallistumiseen rauhanprosesseihin YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1325:n (*Naiset, rauha ja turvallisuus*) mukaisesti. Suomen tavoitteena on hyödyntää ASEMia kannaltamme tärkeiden kansainvälisten sopimusten seurannassa ja toimeenpanossa (Pariisin ilmast sopimus ja kestävän kehityksen Agenda 2030).

b) Kestävä yhteyspolitiikka Euroopan ja Aasian välillä

Suomi näkee, että Euroopan ja Aasian yhteyspolitiikka tulee käsittää laajasti niin fyysisten, digitaalisten kuin ihmisten välisten yhteyksien kehittämisenä. Suomi tukee EU:n strategiaa EU:n ja Aasian välisten yhteyksien kehittämisestä sekä sen periaatteita kuten yhteyspolitiikan kestävyttä. ASEMin yhteyspolitiikkaa pohtineen työryhmän avulla ASEM pääsi yhteisymmärryksen yhteyspolitiikan määritelmästä Myanmarin ulkoministerikokouksessa 2017. Työryhmä tuotti taulukon konkreettisista yhteistyön aloista, joka hyväksyttiin Brysselin huippukokouksessa 2018. Nyt keskustelussa on yhteyspolitiikan jatko. Aasian ryhmässä on esiintynyt toiveita konkretisoida yhteistyötä tai jopa luoda sille virallisia rakenteita. Eurooppa-ryhmä ja Suomi eivät tue pysyvien rakenteiden luomista jo olemassa olevien päälle, vaan näkevät vapaamuotoisuuden ASEMin vahvuutena. Yhteyspoliittisten projektien edistäminen tulisi tapahtua vapaaehtoisesti ja sektoriministeriöiden vedolla.

c) Kansainväliset ja alueelliset asiat

Ulkoministerikokouksen vapaamuotoisemmassa retiriitti-osuudessa keskustellaan laajasti ajankohtaisista kansainvälisistä ja alueellisista kysymyksistä. Esille nousevat todennäköisesti ainakin alueelliset tilanteet (Etelä-Kiinan meri, Rakhine-vähemmistö, Ukraina), non-profileraatio (Korean niemimaa, Iran) sekä kyberaiheet ja terrorismintorjunta. Näistä teemoista lausutaan erikseen kokouksen loppulausunnossa. Euroopan ryhmä ja Suomi tukevat kansainvälisten sopimusten mukaisia ja ihmisoikeudet huomioivia kirjauksia.

Asiasanat	ASEM
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, OKM, STM, TEM, TULLI, VM, VNK, YM
